

TREBALL

LA MINA D'IBERPOTASH DE SALLENT TANCA TENYIDA DE DOL I INSEGURETAT

ELS SINDICATS S'HAN QUEIXAT REITERADAMENT DE MANCA DE SEGURETAT A LA MINA DE VILAFRUNS, ON LA MAJORIA DE TREBALLADORS PERTANYEN A L'EMPRESA SUBCONTRACTADA MONTAJES RUS. DESPRÉS DE DOS ACCIDENTS MORTALS EL MES DE JUNY, LA MULTINACIONAL ISRAELIANA HA PRES LA DECISIÓ DE TANCAR L'EXPLOTACIÓ DEFINITIVAMENT

/ ARXIU

GEMMA GARCIA

[gemma_g_fabrega](#)

PUBLICAT:
JULIOL 22, 2020

Després de dos accidents mortals en tan sols dues setmanes del mes de juny a la mina de Vilaforns, ICL Iberia –abans Iberpotash– ha comunicat el tancament definitiu de la producció “per motius econòmics”. L’empresa, que forma part de la multinacional israeliana Israel Chemiclas Ltd, no ho vincula a les dues morts i un accident greu, sinó al “baix preu històric del mercat de la potassa” i “l’alt cost d’extracció del mineral d’aquesta mina”, que es troba entre els municipis de Sallent i Balsareny, al Bages. Per als treballadors, és una

patacada rere l'altra, i des del comitè de l'empresa subcontractada Montajes Rus, la més afectada, denunciem un tancament "d'un dia per l'altre" i reclamem un pla de transició.

El tancament afecta unes 400 persones, però més de la meitat, concretament 248, són de Montajes Rus, empresa per a la qual treballaven les dues persones que van perdre la vida el mes de juny – Ángel Mielgo, de 55 anys, que va morir el 26 de juny, i Pau Camp, de 45 anys, el 4 de juny– i una que va resultar ferida greu el mes de maig. Aquests tres episodis funestos –que s'estan investigant– han posat en primer pla el que fa temps que el comitè d'empresa i els sindicats denunciem: la inseguretat a la mina.

El tancament afecta unes 400 persones, però més de la meitat, concretament 240, són de Montajes Rus, empresa per a la qual treballaven les dues persones que van perdre la vida i una que va resultar ferida greu

El
5
de

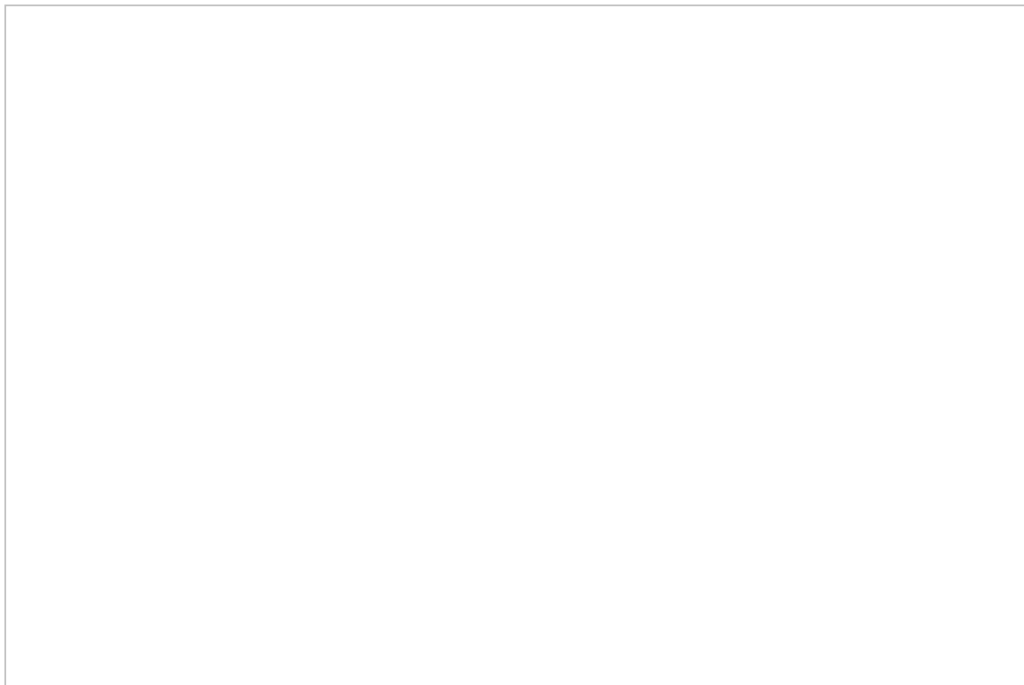
febrer, el comitè d'empresa d'ILC de Sallent va registrar una carta a la Direcció General d'Energia, Seguretat Industrial i Seguretat Minera en què alertava del "gran risc" que podia acabar comportant el trasllat de plantilla directa de la multinacional a l'altra mina de Súria i "la subcontractació en les tasques de supervisió i seguretat". Dies després, en una nota de premsa, insistien: "Denunciem la massiva precarització de la plantilla d'interior de mina que ens portarà a un augment de la perillositat". La direcció general no va respondre la missiva i l'empresa es va mostrar "inflexible", denunciem, a efectuar cap canvi sobre seguretat. Arran dels accidents laborals, és quan ICL assegura haver nomenat un equip d'experts per analitzar les mesures de seguretat i "acordar les accions futures".

Si bé és cert que la mineria és un dels sectors amb índexs de sinistralitat més elevats, el secretari del comitè d'empresa d'ICL de Sallent, Manel Garrido, recorda que els experts en seguretat laboral sempre diuen que la mala sort no existeix. Segons l'informe de sinistralitat minera del govern espanyol, el 2018 es van produir i notificar en el sector 1.961 accidents lleus, 16 greus i 7 accidents mortals. De les set morts, dues a la mina de Vilaforns.

Una vintena d'accidents mortals al Bages

Tot i que des de 2015 Iberpotash, que també explota la mina de sal i potassa de Cabanasses (Súria), no registrava cap accident mortal, al llarg de la seva història en consten una vintena: 15 a Sallent i 5 a Súria des del 2012. Alguns treballaven per Montajes Rus, que, amb seu central a Berga, és la que actualment presta més serveis a Iberpotash, però en total hi ha una quinzena d'empreses amb presència permanent o realitzant feines puntuals.

El 2010, l'Audiència de Barcelona va condemnar tres responsables d'una de les empreses subcontractes, Momiba, a penes de presó inferiors a dos anys per un accident del març de 2005 en què va morir Estanislav Galk. Treballava com a electricista i, quan reparava un dels pous del jaciment, va manipular malament els cables i es va electrocutar. La sentència condemnatòria conclou que Galk no tenia la formació ni la capacitat necessàries per fer tasques d'electricista, tot i que feia aquesta funció amb el consentiment dels responsables de Momiba. Més recentment, l'any passat, també van condemnar dos alts tècnics de la mina per un accident que va prendre la vida a Joan Ramon Mitjans i Isaac Closa el 2013. Com en les dues darreres morts, van ser causades per un desprendiment i, en aquest cas, es va concloure que el sostre no estava prou reforçat i comportava un risc.

La batalla per la seguretat ve de lluny i la preocupació ha anat creixent des que el 2011 es va presentar el projecte Phoenix, amb la intenció d'ampliar la planta de tractament de potassa de Súria i construir una planta de tractament del clorur i tancar la mina de Vilafruns en pocs

anys. En aquest procés, l'empresa ha anat traslladant personal propi de Sallent cap a la mina de Súria, els treballadors subcontractats han anat creixent i el tancament s'ha anat endarrerint, un fet que ha instal·lat "una mena de provisionalitat", lamenta Garrido.

Pep Cara, de la CGT Berguedà, denuncia que Iberpotash "s'ha encarregat de dur a terme una estratègia de divisió a molts nivells que dificulta la lluita col·lectiva"

L'explotació ha anat avançant i s'han allargat les cintes transportadores, però, no obstant això, alguns treballadors parlen de manca d'inversió en seguretat els darrers cinc anys. Actualment, apunta el representant sindical, hi ha tres màquines sanejadores i quatre per reforçar sostres a la mina, però "l'ideal" seria comptar amb cinc de sanejament i cinc o sis de les que assegurin els sostres. Ara mateix, la mina de Vilafruns s'ha anat ampliant i les màquines han de recórrer molts quilòmetres: "Són molt grans i tenen avaries serioses. Calia més suport en maquinària i personal, perquè, alhora, la provisionalitat feia que estiguéssim avançant a vegades sense els sondejos adequats, per exemple, per saber on és el mineral", relata Garrido. En aquesta mateixa direcció apunta Máximo de la Corte, secretari general del Sindicat de Mines de la CGT i miner jubilat: "A la mina de Vilafruns falta maquinària i personal destinat a aquestes màquines. Estem buidant la mina de personal molt format i amb força experiència, com els treballadors d'Iberpotash".

Amb la situació de vulnerabilitat en què es troben els treballadors de la principal subcontractada, arran del tancament, van amb molta cautela a l'hora de parlar amb mitjans. Res és fortuït. Pep Cara, de la CGT Berguedà, denuncia que Iberpotash "s'ha encarregat de dur a terme una estratègia de divisió a molts nivells que dificulta la lluita col·lectiva". Per a la mina treballen persones de diverses empreses subcontractades, hi ha diversos centres de treball i moltes categories laborals diferents. En funció de les activitats, estan subjectes a règims retributius diferents i, a més, s'estableixen plusos per productivitat.

Empremtes mediambientals i en drets humans

L'empresa ICL va aterrar al Bages el 1998, quan es van privatitzar les empreses públiques mineres. Venia de lluny. Controlada per Israel Corporation i l'Estat israelià, a més de les mines del Bages, també

explota els recursos minerals del mar Mort a través d'una filial; una activitat que, tal com denunciem des de la campanya de Boicot, Desinversions i Sancions a Israel, està vetada a la població palestina. Alhora, l'informe de l'Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània demostra que ICL ha venut durant anys fòsfor per a projectils als Estats Units, proveïdor de l'exèrcit israelià i que dona suport de forma explícita a la militarització del conflicte –ha finançat diverses activitats de l'exèrcit.

A més de vulneracions de drets humans, diverses entitats i plataformes ecologistes han denunciat l'impacte mediambiental de la mina i han emprès diverses batalles judicials

més de vulneracions dels drets humans, diverses entitats i plataformes ecologistes, com Prou Sal!, han denunciat el seu impacte mediambiental i han emprès diverses batalles judicials, algunes amb èxit. El darrer revés dels tribunals contra la multinacional va ser a principis d'any, quan el Tribunal de Justícia de la Unió Europea va confirmar una sanció per haver rebut ajudes “il·legals”, en gran part de la Generalitat, i l'obliga a tornar els 5,8 milions que va rebre per a la restauració ambiental.

El currículum de demandes és extens. Per la via penal, el 2016, l'Audiència Provincial de Barcelona va ratificar una condemna de presó menor contra tres directius per contaminar les aigües de la zona amb residus salins. I alhora, des que el 2008 la Generalitat va concedir l'autorització ambiental que possibilitava els abocaments de runam salí del Cogulló de Sallent, hi ha hagut una batalla judicial d'entitats veïnals i particulars que ha aconseguit una sentència perquè l'empresa retiri els 48 milions de tones de residus, una obligació que, el gener del 2019, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va ordenar que s'executés. La CUP però no ha aconseguit que prosperés la querrela que va interposar el 2014 contra dos alts directius de la companyia minera Iberpotash i tres membres de la Generalitat per filtracions de residus en aigües de domini públic.